

Přístav volá! Knihovny Hamburku a Brém. – 1. část

Nejen běžnou denní rutinou zpracování knih, půjčování a organizací fondu je naplněn život knihovníka. Občas je třeba vydat se do světa a načerpat nové zážitky z praxe jiných knihoven. Vždyť nejhorší, co se vám může v pracovním životě stát, je usnout na vavřínech, spokojit se s tím, co funguje a pak se divit, že vám vlastně ujel vlak. I proto zaměstnanci knihoven FF UK pořádají cesty do zahraničí, odkud si přivážejí nejen podněty k vylepšení své práce, ale také cenné vazby na zahraniční kolegy. Tentokrát padla při výběru našeho cíle volba na německý Hamburk, Brémy a tamní univerzitní knihovny.

Poslední krásné dny letošního prodlouženého léta přivítaly mě a tři mé kolegyně z různých knihoven FF UK ve vlaku do přístavní metropole na Labi.

Povětšinou průmyslové a námořní město, které navíc za války utrpělo četné škody vinou bombardování, nemá na první pohled památek chtivému turistovi moc co nabídnout. I vzhledem k lokaci našeho ubytování tak trochu na vystrkově jsme si v prvních hodinách po příjezdu užívali hlavně typické velkoměstské betonové džungle, rušných autostrád a odlidštěných fasád ubytoven. Nicméně po ubytování a následné procházce ulicemi Hamburku jsme odhalili i historické jádro, které je propleteno a spojeno doslova stovkami a tisícičkami mostů a můstků, pnoucích se nad zátočinami Labe.

Naše první dojmy by se daly shrnout slovy Hamburk – město ve výstavbě. Neustálý stavební ruch, bagry a rypadla zakusující se do rozebraných náplavek a silniční uzávěry, to vše patrně patří k místnímu koloritu. Stejně neodmyslitelné ale jsou i vysoké hanzovní paláce z červených cihel nad řekou, železné, kamenné i betonové můstky a rušná lodní doprava, ze které Hamburk těží své bohatství i osobité kouzlo.

Druhý den po ubytování nás očekávaly hned dvě knihovny – Zentralbibliothek Recht der Universität Hamburg a Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg.

Universität Hamburg – kampus

Budova právnické knihovny se nachází uprostřed kampusu ze sedmdesátých let, který již nese jisté známky opotřebení a mění se pomalu v betonový skanzen dob dávno minulých. Studentům však tento stav zjevně vyhovuje. Desítky jich korzují mezi budovami, čtou si v parku nebo krmí volně pobíhající veverky.

Po chvílce bloudění komplexem budov jsme konečně našli naši vytouženou knihovnu, kde nás uvítaly dvě sympatické knihovnice. Hned z kraje nás seznámily s historií a architektonickými úpravami knihovny. Budova sestávající prakticky ze dvou domů spojených prosklenou vestavbou si užila své z rukou možná až příliš kreativních architektů. Nezapomenutelná je historka o velké vodní ploše, která měla sloužit jako ozdobný a zároveň ochlazující prvek interiéru. Bohužel se až příliš často stávalo, že do „rybníčku“ volně zapluli roztržití studenti i s náloží skript a knih. Nádrž byla tedy vypuštěna a knihovna se tak v letních dnech hlavně ve vyšších patrech mění ve skleněné peklo.

Skleněný palác
právnícké knihovny

Studenti knihovnu využívají prakticky po celý den až do hluboké noci, kdy odborný personál předává vládu nad budovou ochrance. Fond je volně přístupný, nicméně slouží jen ke studiu na místě (kromě víkendů, kdy je možno odnést si pár knih domů) a studenti jej mohou užívat v rámci několika stavebně oddělených studoven, které se liší i úrovní hluku, který je v nich přípustný. V některých je možno volně diskutovat, jiné jsou určeny k soustředěnému studiu a poslední týmová studovna pak podle některých známek v nočních hodinách slouží i jako „Partyraum“.

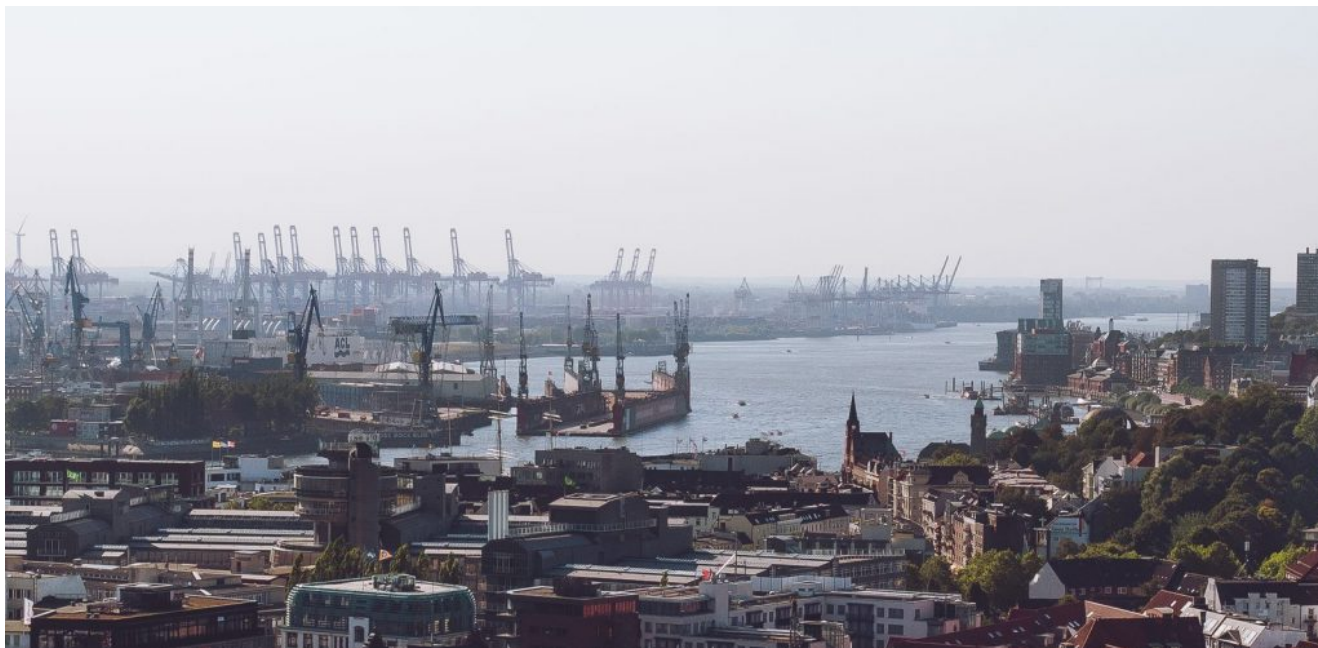
Razantně větší a otevřenější prostor nás čekal ve Staats- und Universitätsbibliothek, zkráceně také Stabi, která svým fondem zastřešuje hned několik hamburských univerzit a slouží také jako státní vědecká knihovna. Náš průvodce nás uvítal v konferenční místnosti s krásným výhledem na střechy historického jádra i přístavní jeřáby v pozadí. Dostalo se nám důkladného školení o historii knihovny, jejím financování i fondu, který je umístěn jednak v podzemních prostorách budovy, ale také v několika knižních věžích – deponitářích za městem.

Výpůjční pult Stabi

Po zevrubné přednášce nás čekala exkurze ve značně členitém prostoru zázemí, ale také ve studovnách a volném výběru. Prakticky za provozu prochází knihovna náročnou modernizací, mění se koberce pohlcující kročejový hluk, nábytek, počítačové vybavení atd. Roste rovněž počet studoven a týmových pracoven na úkor knižních regálů. Součástí složitě členěné budovy, která v sobě spojuje hned několik různě starých a architektonicky řešených budov, je také monumentální výstavní a přednáškový sál.

Kapitolu samu o sobě pak tvoří podzemní prostory se skladem knih. Pojízdné regály jsou vesměs elektrifikované a pod stropem by vás jistě zaujala kolejnice, po které se pohybuje vozík s nákladem vybraných knih. Ačkoliv na leckoho by mohly podobné vymoženosti působit futuristicky, v této knihovně jsou prakticky od jejího začátku a jeví již jisté známky opotřebení. Přesto je vše stále funkční a podzemní sklad denně ožívá činností knihovnického personálu.

Panorama hamburského přístaviště

Poté, co nám náš ochotný průvodce ukázal i poslední vymoženost této knihovny (WC), mohli jsme věnovat zbytek dne procházce po Hamburku, který hlavně v samotném centru kolem řeky dokáže zaujmout i náročného turistu. Hlavně pokud „ujíždíte“ na industriální architektuře, těžké mechanizaci a hlavně lodích.

Procházka kolem hanzovních domů nad kanály, které ještě nedávno sloužily jako skladiště zboží z širého světa, byla poněkud skličující. Dnes již v budovách sídlí převážně jen obchodníci s perskými koberci a velkolepé budovy zejí prázdnotou. Mezi historickými budovami se vyjímá monolit Labské filharmonie. Z ochozu její zvlněné střechy se před námi rozprostřel pohled na centrum i monumentální jeřáby vykládající zaoceánské nákladní škunery.

Výhled na lodě nás nalákal a tak jsme využili toho, že jízdenka MHD slouží také jako lístek na říční tramvaj a podnikli okružní jízdu po Labi. Bylo zajímavé sledovat, jak načančané turistické centrum postupně ztrácí svůj lesk, zastávky lodi stále více páchnou strojním olejem a naftou a na konečné se už nikomu z nás nechtělo tak úplně vystupovat.

Konec první části reportáže. V druhé závěrečné části si mj.

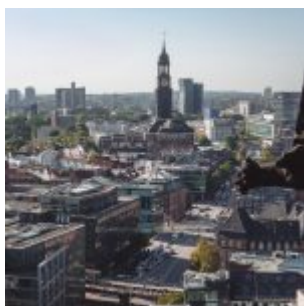
přečtete dojmy z města Brém a jeho knihoven. Druhá část blogu najdete zde.

	<p>Petr Schink petr.schink@ff.cuni.cz</p>	<p>Knihovna Celetná vedoucí knihovny</p>
---	--	---

tip: Přečtěte si naše další reportáže z cesty po knihovnách evropského kontinentu!

□□ (Dublin) | □□ (Vídeň) | □□ (Berlín) | □□ (Zlín)
| □□ (Helsinky) | □□ (Lublaň) | □□ (Dublin podruhé)
| □□ (Mnichov & Stuttgart) | □□ □□ (Kodaň a Malmö)
| □□ (Hamburk & Brémy)

Podívejte se na fotogalerii

Kouzlo Hamburku

Týmové studovny v právnické knihovně Universität Hamburg

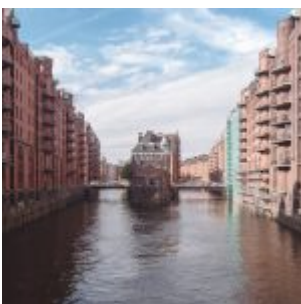
Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg, familiérně Stabi

Kdo nemá paměť na čísla skříněk, tak si snad snáz vzpomene, že si bundu zamkl v Drákulovi nebo v Emmě Bovaryové (skřínky v hamburské Stabi)

Hamburk – město ve výstavbě: neustálý stavební ruch, bagry a rypadla...

...ale i vysoké hanzovní paláce z červených cihel nad řekou, železné, kamenné i betonové můstky...

...a rušná loďná doprava, ze které Hamburk těží své bohatství i osobité kouzlo.